

Metodika uzavírání smluv v rámci procesu plánování sociálních služeb

Autor: Jiří Prošek, Advokátní kancelář Prošek

Cíl kapitoly

Cílem je provést zejména zástupce obcí / měst a krajů postupem uzavírání smlouvy o dodání služeb v rámci plánování sociálních služeb ze strany zhotovitele.

Kapitola je obecně platná bez ohledu na velikost sídla, kde plánování probíhá.

Kapitolu může využít také poskytovatel sociálních služeb a to například v případě, že je příjemcem grantu (dotace) na podporu realizace projektu plánování sociálních služeb a v rámci projektu zadává dodání dílčích služeb zhotoviteli.

Odůvodnění

V mnoha případech zadává obec / město, popř. poskytovatel sociálních služeb, při realizaci procesu plánování sociálních služeb provedení některých služeb zhotoviteli, a to na základě smluvního vztahu. Obec/město, popř. poskytovatel stojí v tomto případě v pozici objednatele. Vzhledem k tomu, že plánování sociálních služeb není dosud standardním zavedeným postupem, neexistují dosud ani vzory smluv mezi objednatelem a zhotovitelem. Tato kapitola přináší vzor smlouvy o dílo s podrobným komentářem jako vhodnou formu tohoto smluvního vztahu.

Smlouvy uzavírané obcí

Obce mohou pochopitelně v rámci zákona o obcích a dalších obecně závazných právních předpisů, zejména občanského a obchodního zákoníku, uskutečňovat činnost v samostatné působnosti obce a uzavírat nejrůznější smlouvy soukromoprávního charakteru, podobně jako jiné osoby, ať už fyzické či právnické.

V dané věci záleží na tom, zda se bude jednat:

1. o smlouvu, kterou je upravována přenesená působnost obce – v takovém případě se smlouva bude řídit zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích,
2. či o smlouvu upravující jinou oblast, v takovém případě se bude jednat nejčastěji o nepojmenovanou smlouvu dle občanského či obchodního zákoníku.

Ad 1) Spolupráce obcí na základě veřejnoprávní smlouvy v oblasti poskytování sociálních služeb

Následující text obsahuje stručnou analýzu možnosti spolupráce obcí při realizaci konkrétního cíle nebo potřebě splnění konkrétního úkolu.

Jde o popis postupu uzavírání smluv mezi obcemi na určitém území, které se chtějí dohodnout, že budou společně poskytovat nějakou sociální službu. Typickým příkladem použití např. je, že některá obec postaví domov důchodců a jeho provoz dotuje, ačkoliv v něm bydlí i občané jiných obcí, nebo může jít o zajištění pečovatelské služby, azylového domu apod.).

Problematiku spolupráce obcí při plnění záležitostí veřejného zájmu (tedy i sociálních služeb) upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „ZoO“), v hlavě III. Dle ust. § 63 odst. 1 ZoO mohou obce, jejichž orgány vykonávají **přenesenou působnost ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností**, uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle níž budou orgány jedné obce vykonávat přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti pro orgány jiné obce, která je též účastníkem veřejnoprávní smlouvy. K uzavření veřejnoprávní smlouvy je nutný souhlas krajského úřadu a veřejnoprávní smlouva musí obsahovat:

- a) označení účastníků smlouvy,
- b) dobu trvání smlouvy,
- c) určení rozsahu přenesené působnosti, kterou budou orgány obce vykonávat pro orgány jiné obce,
- d) způsob úhrady nákladů spojených s výkonem přenesené působnosti dle písm. c).

Za stejných podmínek jako je uvedeno výše – s tím rozdílem, že je třeba souhlasu Ministerstva vnitra ČR – mohou veřejnoprávní smlouvu uzavřít obce s rozšířenou působností, jejichž obecní úřady vykonávají **přenesenou působnost ve správním obvodu jednoho krajského úřadu**.

Společná ustanovení k veřejnoprávním smlouvám (§ 66 a násl. ZoO) stanoví obligatorně písemnou formu smlouvy a dále upravují počátek platnosti takové smlouvy tak, že „veřejnoprávní smlouva je uzavřena dnem, kdy rozhodnutí příslušného orgánu veřejné správy o udělení souhlasu s jejím uzavřením nabude právní moci“¹.

Z výše uvedeného současně vyplývá, že tím, kdo „převádí“ přenesenou působnost nebo její část, může být vždy jen „obec nižšího stupně“ vzhledem k „obci vyššího stupně“.²

Zvýrazněný text upozorňuje, že se jedná o výkon přenesené působnosti obcí, tedy o výkon státní správy přenesený na obce a stanovený kromě zákona o obcích též zvláštními zákony. V případě spolupráce obcí na základě veřejnoprávní smlouvy nemůže jít tedy o libovolnou činnost obce, ale pouze o činnost obce prováděnou v rámci svěřené přenesené působnosti. Příkladem takových smluv (dohod) mohou být dohoda o sloučení obcí, dohoda o připojení obce k jiné obci, dohoda o změně hranic obcí, smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí, smlouva o spolupráci mezi obcemi ke splnění konkrétního úkolu, dohoda o vytvoření společného spádového obvodu základní školy, dohoda o zabezpečení projednávání přestupků jinou obcí, smlouva o spolupráci mezi kraji ke splnění konkrétního úkolu, dohoda o zřízení a správě školy v přírodě a další.

Na okraj si dovoluujeme upozornit, že v případě, že 1.1.2006 vstoupí v účinnost nový správní řád, zákon č. 500/2004 Sb., použijí se pro veřejnoprávní smlouvy ustanovení tohoto správního řádu. Současně s tím dojde ke zrušení ust. § 66d a § 66e ZoO, která upravují některé podrobnosti změn a zrušení veřejnoprávní smlouvy krajským úřadem, příp. Ministerstvem vnitra.

¹ Ust. § 66c odst. 2 ZoO.

² Konkrétně „obyčejná“ obec může převádět výkon přenesené působnosti na orgány obce „obyčejné“, obce s pověřeným obecním úřadem i obce s rozšířenou působností, obec s pověřeným obecním úřadem na jinou obec s pověřeným obecním úřadem nebo obec s rozšířenou působností. Obce s rozšířenou působností mohou převádět výkon přenesené působnosti jen mezi sebou.

Ad 2) Smlouva, kterou obec uzavírá se zhotovitelem

Předkládaná kapitola uzavírání smluv v rámci procesu plánování sociálních služeb se dále podrobně zabývá smlouvou, kterou obec uzavírá se zhotovitelem, který dodává služby v rámci tohoto procesu.

Zhotovitel může být fyzická nebo právnická osoba.

Je důležité zdůraznit, že zhotovitel není expert, který „napíše“ pro objednatele plán sociálních služeb „na klíč“. To by popíralo podstatu a principy metody komunitního plánování, totiž že plánování provádějí a plán zpracovávají především lidé v obci žijící, kteří znají místní situaci a to, co si naplánují, se jich také bude týkat. Je odpovědností obce, aby plán sociálních služeb sama zpracovala a k najímání dodavatelů má tedy sáhnout především a pouze v případech, kdy se jedná o specializovanější činnosti, jež vyžadují takové dovednosti, jež není obec sama schopna zajistit v rámci svých zdrojů – zde se může jednat např. o koordinování procesu plánování, informační a komunikační kampaně, facilitování jednání, výzkumná šetření apod., tedy o jednotlivé dílčí aktivity. Rozhodně se nejedná o zpracování celého plánu sociálních služeb „za obec“.

Zhotovitel může v rámci procesu plánování sociálních služeb dodávat zejména tyto typy služeb:

- koordinování celého procesu, a to na základě výstupů jednání různých pracovních týmů (řídící skupiny a pracovních skupin). Doporučujeme, aby tento koordinátor byl zároveň zodpovědný nejen za proces plánování, ale i za proces informování a zapojování veřejnosti.

Koordinování celého procesu externím zhotovitelem je možné a běžné. Lze jej doporučit zejména v případě, že obec nemá dostatečně proškolené zaměstnance, kteří by měli dostatek času na koordinování celého procesu.

Aby nedošlo k pochybení a vytváření „expertních studií“ bez přímé a zásadní spolupráce účastníků, popisuje tato kapitola, jak ošetřit, aby zhotovitel postupoval ve smyslu zachování principů metody komunitního plánování. Toho se týká zejména část 5. Předmět smlouvy, písm. c), kde je doporučeno, aby bylo ve smlouvě uvedeno, že zhotovitel je povinen řídit se pokyny objednatele. Dále je toto zdůrazněno v části 6. Podrobná specifikace předmětu díla – Příloha ke smlouvě, písmeno f), kde je doporučováno, aby přechod z jedné etapy do druhé byl vázán na vyjádření objednatele. Dále můžete využít písmeno k), kde je doporučováno, aby v Příloze smlouvy byl obsažen také postup závazný pro proces plánování s uvedením, kdo v něm má klíčovou roli.

- Vytváření konkrétních výstupů (dokumentů) v průběhu procesu (např. pouze analýzu potřeb uživatelů sociálních služeb), na základě podrobného zadání např. ze strany řídící skupiny. Externí zpracování ze strany zhotovitele lze doporučit zejména právě pro zpracování dokumentů analytické povahy, které potřebují zkušeného odborníka. Je však možné i pro zpracování jiných částí plánu sociálních služeb, které se vymykají zkušenostem a znalostem účastníků nebo zaměstnanců obce (např. řízení schůzek řídící skupiny a pracovních skupin a sepisování závěrů z jejich jednání nebo vytvoření návrhu monitoringu).

Popis smlouvy

1. Smluvní genotyp

- a. V zásadě lze konstatovat, že smluvním typem, ze kterého by mělo být vycházeno u smluvního vztahu, kdy předmětem smlouvy bude dodávka určitých služeb, je smlouva o dílo.
- b. Tento smluvní genotyp (smlouva o dílo) je upraven v ustanoveních §631 a následujících zákona č.40/1964, Občanského zákoníku. Pro obchodní vztahy platí ale přednostně úprava obsažená v zákoníku obchodním, a to konkrétně v ustanoveních §536 a následujících zákona č.513/1991 Obchodního zákoníku.
- c. Podstatu smlouvy o dílo tvoří závazek jedné strany (zhotovitel) provést dílo a závazek strany druhé (objednatel) zaplatit za toto dílo dohodnutou cenu.
- d. Přihlédneme-li k určitým specialitám v plánování sociálních služeb, jeví se jako nejrozumnější používat ve smlouvě odkaz na ustanovení §269 Obchodního zákoníku – smlouvy nepojmenované, inominátní, která bude označena například jako smlouva o poskytování služeb v procesu plánování, nebo o vytvoření analytických dokumentů, nebo o koordinování procesu plánování, a podobně, přičemž hlavním smluvním typem obsaženým v této smlouvě bude smlouva o dílo, avšak pravidelně zde budou přítomny i další smluvní typy, například smlouva licenční atd.
- e. Smlouvou inominátní se rozumí typ smlouvy, který není upraven jako typ smlouvy v Obchodním nebo Občanském zákoníku. Platí zde tedy poměrně široká smluvní volnost, záleží na smluvních stranách, jakým směrem se při uzavírání samotné smlouvy vydají. S ohledem na specifičnost procesu plánování sociálních služeb a na skutečnost, že smlouva bude obsahovat zejména ujednání smlouvy o dílo, bude pojednáno zejména o tomto smluvním typu. Zároveň je do kapitoly zahrnuta i úprava dalších obvyklých otázek, které budou pravidelně v uvedené smlouvě řešeny (ustanovení o autorských právech a podobně).

2. Náležitosti smlouvy (smlouvy o dílo)

- a. Podstatnými náležitostmi smlouvy o dílo jsou:
 - I. Označení smluvních stran, jež jsou v postavení zhotovitele a objednatele. Zde není nutné, aby smluvní strany byly označovány jako zhotovitel a objednatel, je na smluvní volnosti smluvních partnerů, jaké označení si pro strany smlouvy zvolí.
 - II. Určení díla, přičemž dílo lze definovat jako zájmovou činnost zhotovitele směřující k jejímu hmotně zachycenému výsledku. Předmětem díla je pak věc, která dílo zachycuje, popřípadě v širším smyslu i činnost samotná. Z tohoto hlediska je rozlišováno mezi vytvořením určité věci, montáží a hmotně zachyceným výsledkem jiné činnosti.
 - III. Závazek k zaplacení ceny za provedení díla.
- b. Nepodstatnými náležitostmi smlouvy o dílo jsou zejména:
 - I. Platební podmínky
 - II. Doba, způsob a místo plnění
 - III. Součinnost objednatele
 - IV. Smluvní pokuty atp.
 - V. Smlouvu však lze platně sjednat i bez těchto nepodstatných náležitostí.

3. Smluvní strany

a. Identifikace smluvních stran

- I. Při identifikaci smluvních stran je důležité dodržet jejich obchodní firmy (názvy) dle obchodního rejstříku (či jiných rejstříků). Kromě obchodní firmy je také nutné uvést sídlo firmy (organizace), její IČ a také údaj o zápisu v obchodním či jiném rejstříku, pakliže je smluvní strana v takovém rejstříku zapsána.
- II. Neméně důležité je pak správně identifikovat osobu, která je k uzavření smlouvy za tu kterou smluvní stranu oprávněna. I zde je dobré vycházet z údajů uvedených v obchodním či jiném rejstříku. Má-li za smluvní stranu jednat osoba, která není v těchto rejstřících uvedena jako osoba k takovému jednání oprávněná, je nutné vyžádat si od této osoby její plnou moc či jiné pověření, na základě kterého by měla být oprávněna za smluvní stranu jednat.
- III. Jedná-li za obchodní společnost osoba, která je k tomu oprávněna jako statutární orgán, uvádí se, že smluvní strana jedná prostřednictvím této osoby. Jedná-li za obchodní společnost osoba, která je pověřena tímto jednáním například na základě plné moci, uvádí se, že smluvní strana jedná v zastoupení této oprávněné osoby.
- IV. Je také žádoucí smluvní strany nějakým způsobem označit; v rámci této kapitoly budou smluvní strany nazývány jako objednatel a zhotovitel. Nicméně v tomto označení platí plně smluvní volnost a je tedy v zásadě nerozhodné, jak jsou smluvní strany označeny, respektive pojmenovány.

4. Účel smlouvy

- a. Jako účel smlouvy v rámci procesu plánování sociálních služeb lze uvést buďto konkrétní cíl, ke kterému má smlouva sloužit, nebo lze také za účel považovat například realizaci nějaké konkrétní zakázky, kterou je možné v tomto smluvním ustanovení podrobněji specifikovat (např. jako koordinování celého procesu nebo vytvoření určitého dílčího výstupu).
- b. Uvedení účelu smlouvy není sice zákonodárcem vyžadováno jako povinná náležitost, avšak v případě výkladových potíží smlouvy (zejména v případě sporu) je uvedení účelu smlouvy důležitým aspektem, který bývá využíván.

5. Předmět smlouvy

- a. Předmět smlouvy je vhodné ve smlouvě samotné popsat jen rámcově a odkázat na přílohu ke smlouvě, kde bude předmět vyspecifikován dopodrobna včetně kvantifikovatelných údajů. Je vhodné uvést, že předmětem plnění je poskytování služeb, popřípadě poskytování služeb v oblasti plánování sociálních služeb.
- b. Vždy je nutné uvést také závazek druhé strany k zaplacení ceny, která byla ve smlouvě mezi smluvními stranami sjednána.
- c. Je vhodné uvést také skutečnost, že při realizaci předmětu plnění (tedy při poskytování určitých služeb) je poskytovatel povinen řídit se pokyny a potřebami objednatele, protože nebylo-li by to ve smlouvě uvedeno, pak zhotovitel tuto povinnost nemá, neboť je předpoklad, že zhotovitel je schopen dílo zhotovit i bez těchto pokynů objednatele, protože by měl být v daném oboru odborníkem (profesionálem).

6. Podrobná specifikace předmětu díla – Příloha ke smlouvě

- a. Vzhledem ke skutečnosti, že plánování sociálních služeb (taktéž metoda komunitního plánování) samo o sobě je poměrně hodně širokým pojmem, je třeba specifikaci předmětu díla, respektive specifikaci díla samotného, popsat velmi pečlivě.
- b. Při specifikaci předmětu díla je nezbytné, aby byl brán zřetel na skutečnost, že v případě sporu bude smluvní ustanovení vykládat soudce, který zřejmě nebude odborníkem na plánování sociálních služeb a smlouva (zejména předmět díla) by měla být pochopitelná i pro takového soudce.
- c. Vezmeme-li v potaz rozsah plánování sociálních služeb, vyplyne z toho samozřejmě skutečnost, že ani samotný podrobný popis díla nebude nikterak jednoduchý a naopak, že tento popis bude poměrně rozsáhlý.
- d. U smluv, kde zadáním ze strany objednatele bude koordinování procesu je nutné také stanovit, jaké období/úseky procesu budou koordinovány a jaké výstupy jednání skupin budou zpracovávány, popř. jaké další výstupy jsou očekávány. V těchto případech je nanejvýš vhodné spojit koordinování procesu s informováním a zapojováním veřejnosti, což je de facto stanovení rozsahu díla.

Zůstaneme-li u jednotlivých období, bylo by dobré také určit, za splnění jakých podmínek je možné uzavřít jedno období a přejít do dalšího. Bude se jednat zejména o stanovení určitých hodnotících kritérií, při jejichž splnění bude možné ukončit období. Tento přechod může být například vázán také na určité vyjádření objednatele nebo dokonce na určité vyjádření k tomu oprávněných zástupců z řad účastníků procesu.

Každé z výše uvedených období tedy bude vhodné nějakým bližším způsobem dále rozčlenit do jednotlivých kroků, které do období budou spadat. Zde je třeba říci, že čím podrobněji bude předmět díla ve smlouvě, respektive v příloze ke smlouvě, specifikován, tím snazší a průkaznější je kontrola obou smluvních stran ohledně plnění tohoto předmětu díla.

- e. U smluv, kde je zadáním ze strany objednatele vytvoření nějakého dílčího výstupu, musí být tento také velmi přesně specifikován.
- f. Je také potřeba upozornit na skutečnost, že podrobnou specifikací předmětu díla lze také předejít případným sporům právě ohledně toho, co přesně mělo být předmětem díla, co přesně mělo být zhotovitelem zpracováno a tak podobně.
- g. Pokud budeme specifikovat předmět díla, je nutné, aby tato specifikace tedy obsahovala skutečně jen kroky, které budou opravdu podnikány. Je nepřijatelné, aby tato specifikace obsahovala například nějaké kroky, které by v budoucnu nemohly být vůbec realizovány, nebo kdy by tato jejich realizace působila zhotoviteli problémy.
- h. Má-li objednatel nějaké zvláštní požadavky týkající se vlastností, které má dílo mít, je opět velmi žádoucí, aby tyto požadavky byly specifikovány buď ve smlouvě nebo v příloze ke smlouvě, která blíže rozvádí předmět díla. Jedině na

požadavky, které objednatel měl a které jsou uvedeny ve smlouvě, nerozhoduje, jestli ve smlouvě samotné nebo v její příloze, jsou potom podkladem pro určitou reklamaci díla, pro tvrzení, že dílo nesplňuje požadavky, které na něj byly objednatelem kladeny.

- i. Byly-li v předchozím odstavci zmíněny požadavky na dílo, je třeba dodat, že předmět díla může obsahovat také postup, jak dílo bude postupně vznikat. S ohledem na skutečnost, že metoda komunitního plánování sociálních služeb má svoje specifika, bylo by žádoucí do smlouvy zakomponovat (respektive opět do přílohy, která specifikuje předmět díla) také tyto specifické postupy. V daném kontextu se může např. jednat o zaručení rovnocenné účasti zástupců zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb nebo ostatní veřejnosti v průběhu zpracování díla apod.

7. Doba plnění

- a. Dobu smlouvy je vhodné ve smlouvě samotné popsat jen rámcově a odkázat na přílohu ke smlouvě, kde bude doba plnění vyspecifikována dopodrobna.
- b. Přílohou potom tedy bude časový harmonogram.
- c. Tato příloha musí svojí strukturou odpovídat příloze, ve které je podrobně specifikován předmět díla, neboť stejně jako bude specifikace předmětu díla rozdělena do určitých období, musí tak být učiněno i v příloze, která bude časovým harmonogramem, tzn. období procesu, k jednotlivým konkrétním krokům. V rámci procesu bude přiřazen časový úsek (nebo datum), do kterého musí být daný krok zpracován.
- d. V tomto smluvním ustanovení je také vhodné určit, co se stane, nesplní-li zhotovitel svůj závazek a neprovede dílo včas. Zpravidla se tak děje určením, že zhotovitel je v tomto případě povinen zaplatit objednateli smluvní pokutu v dohodnuté výši. Může být však sjednána i sankce jiná.
- e. Je samozřejmě také možné, že nastane situace, kdy zhotovitel dokončí dílo před stanovenou dobou. Pokud není ve smlouvě ujednáno něco jiného, je objednatel povinen provedené dílo převzít, je-li toto dílo k takovému převzetí schopné. Ačkoliv to není na první pohled zřejmé, může tato situace dostat objednatele do určitých problémů, neboť splatnost smluvní ceny bývá často vázána právě na okamžik předání a převzetí díla a převezme-li zhotovitel dílo dříve než bylo plánováno, může mu to způsobit finanční těžkosti, pokud počítal s tím, že na získání finančních prostředků nutných pro zaplacení díla, bude potřeba delšího času.

8. Doba plnění – Příloha ke smlouvě

- a. Jak již bylo řečeno výše, tato příloha musí být v souladu s přílohou, kde je specifikován předmět plnění, neboť právě v návaznosti na specifikaci předmětu plnění je nutné specifikovat termíny plnění u jednotlivých kroků procesu.
- b. Dobu plnění lze stanovit u každého kroku závazným datem či závaznou dobou, do které musí být ten který jednotlivý konkrétní krok splněn, ale také stanovit takovéto závazné časově určené termíny jen rámcově a jednotlivé kroky v rámci procesu vázat na splnění kroků předchozích, s tím, že je nutno dodržet časový rámec, který byl stanoven pro realizaci konkrétního období.

9. Cena

- a. Ve smlouvě musí být uvedena cena za předmět plnění nebo musí být alespoň stanoven způsob jejího určení, ledaže z jednání o uzavření smlouvy vyplývá vůle smluvních stran uzavřít smlouvu i bez tohoto určení ceny.
- b. Je důležité stanovit, je-li cena určena bez daně z přidané hodnoty nebo už tuto daň obsahuje.
- c. Cena může být určena několika způsoby. Nejjednodušším způsobem je určit cenu celkově za kompletní dílo, přičemž tento způsob ale nebude pro plánování příliš vhodný. Dalším způsobem je určit cenu díla za jednotlivé období a součtem získat cenu celkovou, přičemž nárok na odpovídající část smluvní ceny by zhotoviteli vzniknul vždy po dokončení určitého období. Dalším způsobem je stanovení ceny jakoby na základě rozpočtu, tzn. stanovit cenu vždy za každý jednotlivý krok dle přílohy, ve které je podrobně specifikován předmět plnění. Tento způsob stanovení ceny se jeví být pro plánování tím nejlepším řešením. Bude tedy opět vhodné zpracovat přílohu ke smlouvě, ve které bude cena takto určena a do smlouvy samotné začlenit jen cenu celkovou právě s odkazem na tuto přílohu.
- d. Je také vhodné, a to zejména pro objednatele, aby smluvní cena byla garantována jako závazná pro zhotovitele, přičemž tento ji může navyšovat pouze v odůvodněných případech a po předchozím písemném odsouhlasení takového kroku ze strany objednatele.
- e. S ohledem na skutečnost, že cena bude určena několika položkami, ze kterých pak součtem dostaneme cenu celkovou, je nutné upravit také změnu ceny (zvýšení) jedné položky na úkor položky jiné. Tento postup lze v zásadě uznat jako přijatelný, ovšem pouze za předpokladu, že takovou změnou cen jednotlivých položek nebude ovlivněna kvalita žádné z těchto položek.

10. Cena – příloha ke smlouvě

- a. Opět i tato příloha bude vycházet z přílohy, ve které je podrobně specifikován předmět díla, respektive z přílohy, která obsahuje časový harmonogram procesu plánování.
- b. U každého jednotlivého kroku pak za tento krok bude určena cena, za kterou je daný krok realizován.

11. Veřejné zakázky

- a. Veřejnou zakázkou je zakázka na dodávku, služby nebo stavební práce, která je financována obcí.
- b. Ve zvláštních případech spadají veřejné zakázky do režimu podle zákona č.40/2004 Sb. Dle režimu zákona č.40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, postupují tzv. veřejní zadavatelé, kterými jsou Česká republika, státní příspěvkové organizace, územní samosprávné celky a v případě hlavního města Prahy a statutárních měst též městský obvod nebo městská část a jimi řízené a zřizované příspěvkové organizace, dále potom Fond národního majetku České republiky, Pozemkový fond České republiky atp., dále právnická nebo fyzická osoba, zadává-li zakázku na dodávky, služby nebo stavební práce, která je z více než 50 % financována veřejným zadavatelem a konečně podnikatel, jestliže je ovládán veřejným zadavatelem, nebo jehož podnikání je podmíněno udělením oprávnění, které mu poskytuje zvláštní nebo výhradní práva a vykonává některou z činností uvedených v ustanovení §3

zákona o veřejných zakázkách (telekomunikace, elektrická energie, pitná voda, plyn, teplo, veřejná doprava atp.).

- c. Veřejnou zakázkou podle zákona č.40/2004 Sb. je potom zakázka na dodávky, služby nebo stavební práce, jejímž zadavatelem je osoba uvedená v ustanovení §2 zákona o veřejných zakázkách (viz předchozí odstavec) a u níž předpokládaná cena předmětu veřejné zakázky přesáhne částku 2 000 000,- Kč. Veřejná zakázka se uskutečňuje za úplaty na základě písemné smlouvy s jedním nebo více vybranými uchazeči nebo zájemci.
- d. Přesáhne-li předpokládaná cena předmětu plnění u veřejné zakázky podle zákona č.40/2004 Sb. výše specifikovanou cenu, je zadavatel povinen dodržet postup při zadávání veřejné zakázky podle zákona č.40/2004 Sb. do uzavření smlouvy s dodavatelem. Tento způsob je nazýván zadávacím řízením.
- e. Zadávací řízení podle zákona č.40/2004 Sb. má několik druhů, přičemž konkrétně se jedná o otevřené řízení (zde se mohou výběrového řízení účastnit všichni dodavatelé), užší řízení (zde se mohou účastnit pouze zadavatelem vybraní zájemci), jednací řízení s uveřejněním (zde nabídku mohou podat pouze zadavatelem vybraní zájemci, kteří jsou poté zadavatelem vyzváni k jednání) a konečně jednací řízení bez uveřejnění (zde zadavatel přímo vyzve k jednání jednoho nebo více dodavatelů).
- f. K problematice veřejných zakázek podle zákona č.40/2004 Sb. je žádoucí ještě uvést tu skutečnost, že zadavatel nesmí rozdělit předmět veřejné zakázky, jestliže by tím došlo ke snížení jeho předpokládané ceny pod finanční limity stanovené v zákoně o veřejných zakázkách.
- g. Problematika veřejných zakázek podle zákona č.40/2004 Sb. je v podrobnostech tak specifická, že se jí dále v této metodice již nebudeme zabývat, přičemž podrobnosti k veřejným zakázkám jsou uvedeny ve výše jmenovaném zákoně č.40/2004 Sb., o veřejných zakázkách.

12. Platební podmínky

- a. Platební podmínky nejsou sice podstatnou náležitostí smlouvy o dílo, nicméně je velmi žádané je ve smlouvě upravit.
- b. Není-li totiž určeno ve smlouvě jinak, vzniká zhotoviteli nárok na zaplacení smluvní ceny až dokončením díla. Zálohové platby lze tedy určit právě a jenom ujednáním ve smlouvě, což je jistě téměř nutností.
- c. V ustanovení o platebních podmínkách se stanovuje například splatnost jednotlivých faktur / zálohových faktur. Splátnost faktur lze určit buď ode dne vystavení nebo ode dne jejich doručení objednateli, což ale není příliš praktické, neboť je nutné uchovávat doklady o tomto doručení pro případné dokazování ve sporech, které by na základě takového určení splatnosti mohly v průběhu trvání smluvního vztahu vzniknout.
- d. Je také velmi vhodné upravit výši jednotlivých faktur, a to nejlépe odkazem na přílohu, ve které je podrobně specifikována smluvní cena.
- e. Další záležitostí, která si zcela určitě zaslouží pozornost při sepisování smlouvy, je úprava postupu objednatele pokud zjistí, že faktura, která mu byla zhotovitelem zaslána, neobsahuje náležitosti, které faktura (respektive daňový doklad) dle zákona obsahovat má. Je vhodné k tomuto problému přistoupit tak, že objednatel bude oprávněn zhotoviteli takovou fakturu vrátit s označením konkrétních nedostatků, které na faktuře zjistil s tím, že zhotovitele vyzve, aby tyto vady faktury odstranil a fakturu mu zaslal bez těchto nedostatků.

- f. V ustanoveních o platebních podmínkách lze také sjednat sankci, kterou je povinna zaplatit smluvní strana, která se ocitla v prodlení s úhradou faktur, které jí byly zaslány, přičemž touto sankcí ve většině případů bývá smluvní pokuta.
- g. Platební podmínky by také měly obsahovat podmínky, za nichž je zhotovitel oprávněn fakturu vystavit. Pro účely této kapitoly, kdy je vycházeno z příloh ke smlouvě, kde je podrobně specifikován předmět díla, termín pro plnění jednotlivých dílčích částí díla a také cena těchto jednotlivých částí, lze jen doporučit, aby při stanovení těchto podmínek opět bylo z těchto příloh vycházeno a podmínky pro fakturaci vycházely ze skutečnosti, zda byla nebo nebyla dokončena ta která konkrétní dílčí část předmětného díla.

13. Subdodavatelé

- a. Zhotovitel může pověřit provedením díla třetí osobu. Při provádění díla třetí osobou má však zhotovitel stejnou zodpovědnost, jako kdyby předmětné dílo prováděl sám.
- b. Chtěl-li by objednatel vyloučit, aby zhotovitel mohl při provádění díla využít třetích osob, muselo by to buď vyplývat z povahy zhotovovaného díla nebo by tento požadavek musel být výslovně uveden ve smlouvě („zhotovitel je povinen provést dílo osobně“).
- c. Využije-li zhotovitel k provedení díla třetích osob, vzniká smluvní vztah mezi ním a těmito třetími osobami. Smluvní vztah mezi objednatelem a zhotovitelem není v tomto případě nijak dotčen a, jak již bylo řečeno výše, objednatel odpovídá jako by dílo prováděl sám.
- d. Další otázkou, která by měla být brána v potaz v oblasti subdodavatelů, je otázka veřejných zakázek podle zákona č.40/2004 Sb. Pokud by totiž zhotovitel získal zakázku na základě výběrového řízení v souladu se zákonem o veřejných zakázkách podle zákona č.40/2004 Sb. a poté se rozhodl, že realizací části díla, jejíž cena pravděpodobně přesáhne 2 000 000,- Kč, pověří subdodavatele, platí pro něj povinnost postupovat v souladu se zákonem o veřejných zakázkách podle zákona č.40/2004 Sb. Tato skutečnost by měla být uvedena ve smlouvě, aby měl objednatel jistotu, že zhotovitel bude tímto způsobem postupovat.
- e. V našem právním řádu nemá objednatel právo zasahovat zhotoviteli do výběru subdodavatelů, není-li ve smlouvě uvedeno jinak.

14. Práva a povinnosti smluvních stran

- a. Práva a povinnosti smluvních stran lze rozdělit na práva a povinnosti zhotovitele a práva a povinnosti objednatele.
- b. V některých případech jsou tyto povinnosti vymezeny ve společném smluvním ustanovení jak pro zhotovitele tak pro objednatele, v případech jiných je pak použito dvou zvláštních ustanovení. Pokud bude práv a povinností ve smlouvě uvedeno více pro každou smluvní stranu, bude vhodné tato práva a povinnosti rozčlenit do dvou smluvních ustanovení, a to zejména za účelem zachování přehlednosti smlouvy.
- c. Vzhledem k tomu, že v rámci této kapitoly bude uvedeno poměrně velké penzum smluvních práv a povinností pro každou ze smluvních stran, budou tyto práva a povinnosti rozčleněny do dvou významových částí.

15. Práva a povinnosti zhotovitele

- a. Základní povinností zhotovitele je provedení díla na vlastní náklad a nebezpečí ve sjednané době.
- b. To, že je dílo zhotovováno na náklad zhotovitele může být dohodou smluvních stran pozměněno, neboť je samozřejmě možné ve smlouvě dohodnout průběžné financování formou předběžných záloh, kdy pak zhotovitel de facto hospodaří s prostředky objednatele a provádí tak dílo vlastně na jeho náklad, přičemž je třeba poznamenat, že slovní spojení de facto použité výše je zde na místě, a to proto, že i přijatou zálohu může být zhotovitel povinen v určitých případech objednateli vrátit.
- c. Zhotovitel provádí dílo na své nebezpečí, což je pro objednatele důležité pro případ, že by došlo k poškození díla nebo jeho části (v našem případě spíše hmotného substrátu, na kterém je dílo zachyceno).
- d. Zřejmě nejdůležitější pro zhotovitele je závazek provést dílo ve sjednané době. O době plnění již bylo pojednáno výše, a proto nezbyvá než odkázat na předchozí text.
- e. V případě plánování sociálních služeb bude nutné základní povinnost zhotovitele poněkud rozšířit a zavázat ho také k tomu, aby při realizaci díla postupoval v souladu s pokyny a potřebami objednatele, neboť právě tyto pokyny a potřeby jsou důležité pro pozdější využitelnost díla. Zde je nutné uvést také skutečnost, že některé pokyny a potřeby objednatele se objeví až v průběhu provádění díla, a to zejména na schůzkách pracovních skupin za účasti k tomu fundovaných osob v souladu s principem triády. Zhotovitel naopak může požadovat, aby mu pokyny a potřeby objednatele byly sdělovány průběžně po dobu realizace díla – viz níže v této metodice.
- f. Vzhledem ke složitosti procesu plánování sociálních služeb bude zřejmě nezbytné (a pro objednatele i zhotovitele velmi vhodné), aby byl zhotovitel ve smlouvě zavázán k tomu, aby konzultoval s objednatelem plnění jednotlivých dílčích částí díla, aby pro obě strany existovala účinná kontrola skutečnosti, že je dílo prováděno dle představ objednatele, respektive zda tyto představy byly zhotovitelem správně pochopeny či správně realizovány. Bude také nezbytné, aby byla nějakým způsobem upravena frekvence takovýchto konzultací, a to buď časová (jednou za kalendářní čtvrtletí) a podmíněná splněním určitých podmínek či dosažením určitých cílů (vždy po dokončení jednotlivé dílčí části díla apod.).
- g. Zhotovitel může v průběhu provádění díla zjistit určitá fakta, která by mohla mít vliv na vlastní provádění díla. Je velmi vhodné, aby byla ve smlouvě zakotvena povinnost zhotovitele informovat objednatele o těchto zjištěných skutečnostech, a to neprodleně po tom, co zhotovitel informace o takovýchto skutečnostech získá.
- h. Stejně jako u předchozího odstavce by mělo být postupováno také v případech, kdy sám zhotovitel nebo jeho organizační struktura dozná takových změn, které by mohly mít vliv na úspěšnou realizaci díla (příkladem lze uvést vstup zhotovitele do likvidace, změnu sídla či doručovací adresy, změny v oprávněných osobách k jednání o záležitostech dle smlouvy o dílo, prohlášení konkurzu apod.).
- i. Dalším ustanovením, které chrání zájmy objednatele, je ustanovení, které zavazuje zhotovitele, aby byl kdykoli na žádost objednatele povinen písemně poskytnout jakékoli informace, které mají souvislost s realizací předmětného díla.

- j. Další práva a povinnosti budou popsána níže v této metodice v souvislosti s jinými smluvními ustanoveními.

16. Práva a povinnosti objednatele

- a. Nejdůležitějším právem objednatele bude jeho právo vyžadovat na zhotoviteli splnění všech jeho povinností, které jsou obsaženy ve smlouvě o dílo, což znamená například právo požadovat po zhotoviteli informace o průběhu realizace díla, požadovat účast zhotovitele na informačních schůzkách a tak podobně.
- b. Co se týče povinností objednatele, tou nejdůležitější bude zřejmě jeho povinnost zaplatit objednateli, při splnění všech podmínek ve smlouvě uvedených, smluvní cenu v době a výši dle předmětné smlouvy. Za nesplnění této povinnosti na straně objednatele bývá ve smlouvě obsažena sankce za toto nesplnění, a to buď ve formě úroků z prodlení nebo smluvní pokuty ve výši a za podmínek uvedených ve smlouvě. Tato sankce bývá obdobná sankci, která stíhá zhotovitele v situaci, kdy nerealizuje předmětné dílo řádně a včas.
- c. Pokud byla výše popsána povinnost zhotovitele poskytnout objednateli veškeré informace, které by mohly mít vliv na plnění dle smlouvy, je třeba poznamenat, že tato povinnost by měla být i na straně objednatele, neboť i zhotovitele může poškodit, nebude-li těmito aktuálními informacemi, které objednatel získá, disponovat.
- d. Jako další z povinností objednatele lze uvést povinnost převzít řádně dokončené dílo, když je k tomu zhotovitelem vyzván.

17. Autorská práva a práva k průmyslovému vlastnictví

- a. Režim autorského práva a režim práva k průmyslovému vlastnictví je zcela odlišný, bude proto třeba tato práva od sebe odlišit.
- b. Autorským zákonem jsou chráněna práva autora k jeho dílu a práva s tímto autorským právem související. Dále jsou autorským zákonem ještě chráněna práva pořizovatele k jím pořízené databázi.
- c. Práva průmyslová lze pak rozdělit do třech kategorií. První z těchto kategorií je kategorie práv k výsledkům tvůrčí činnosti a spadají do ní práva k vynálezům, práva k užitným vzorům, práva k průmyslovým vzorům, práva k topografii polovodičových výrobků, práva k odrůdám rostlin atp., druhou kategorií jsou práva na označení, kam spadají práva k obchodní firmě, k ochranným známkám atp., a kategorií třetí jsou jiná práva k průmyslovému vlastnictví, přičemž sem spadají práva k obchodnímu tajemství, práva k know-how a goodwill a práva k zlepšovacím návrhům.
- d. Autorským zákonem jsou chráněna jen taková díla, která splňují určité předpoklady stanovené zákonem. Dílo musí být umělecké či vědecké, musí se jednat o jedinečný výsledek tvůrčí činnosti autora a musí být vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě.
- e. Platná právní úprava vychází velmi důsledně z koncepce nepřevoditelnosti autorského práva. Pokud tedy chce autor nějakým způsobem umožnit nakládání s dílem třetí osobě, nezbyvá mu než této třetí osobě poskytnout licenci. Licence tedy není skutečným převodem autorských práv, jedná se pouze o zřízení oprávnění třetí osobě k určitému nakládání s daným dílem.
- f. Licenci může autor poskytnout jako výhradní či nevýhradní, přičemž není-li ve smlouvě určeno jinak, má se za to, že jde o licenci nevýhradní. V případě

výhradní licence autor nesmí poskytnout licenci další osobě a je povinen i sám se výkonu práva užívat dílo způsobem, k němuž poskytl licenci, zdržet.

- g. Nabyvatel licence je povinen licenci využít, není-li ve smlouvě stanoveno jinak.
- h. Poskytovatel licence může licenci poskytnout buď ke všem nebo jen k některým způsobům užití (způsobem užití díla je například právo na rozmnožování díla, právo na půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla, právo na vystavování originálu či rozmnoženiny díla atp.). Poskytovatel licence také může omezit rozsah licence (co do množství, místa nebo času), přičemž nestanoví-li smlouva něco jiného, má se za to, že je licence poskytována k takovým způsobům užití díla a v takovém rozsahu, jak je to nutné k dosažení účelu smlouvy.
- i. U licence je také velmi důležité sjednat odměnu za poskytnutí licence, přičemž není-li tato cena sjednána, pak platí, že, až na případy, kdy ze smlouvy vyplývá, že je licence poskytována bezplatně a na případy, kdy ze smlouvy vyplývá, že smluvní strany chtěly smlouvu uzavřít i bez určení výše odměny, je licence neplatná. Pokud je licenční ujednání zakomponováno v jiné smlouvě, což se může týkat i plánování sociálních služeb, lze sjednat, že odměna za poskytnutí licence je již obsažena ve smluvní ceně (např. ceně za dílo).
- j. Co se týká práv k průmyslovému vlastnictví, jedná se o problematiku velmi složitou, a navíc jen málokdy v procesu plánování sociálních služeb nastane situace, kdy je vhodné tato práva aplikovat. Mělo by se jednat snad jen o práva k ochranným známkám, a to v případě, že bude v procesu plánování sociálních služeb vytvořeno například nějaké logo či nějaké obchodní označení (název občanského sdružení apod.). Pro tyto případy je vhodné ve smlouvě upravit povinnost zhotovitele k tomu, aby v případě, že bude registrovat ochrannou známku, uvedl jako majitele ochranné známky objednatel nebo upravit povinnost zhotovitele převést práva k ochranné známce na objednatel v případě, že zhotovitel zaregistruje ochrannou známku ve svůj prospěch.

18. Předání a převzetí díla

- a. Okamžik předání a převzetí díla je okamžikem, který je velmi důležitým pro obě smluvní strany a má zásadní vliv na několik skutečností týkajících se plnění dle smlouvy o dílo.
- b. Důležité je stanovit místo, kde se předání a převzetí díla uskuteční. Není-li toto místo stanoveno ve smlouvě, nastupují dispozitivní zákonná pravidla, z nichž pro naše účely má smysl to, že místem předání je místo, kde bylo dílo prováděno, respektive místo, o němž objednatel věděl nebo vědět musel, že v něm bude dílo prováděno a dále další pravidlo, které stanoví, že místem předání je místo podnikání, sídla či bydliště zhotovitele. Objednatel tedy musí počítat s tím, že nebude-li ve smlouvě určeno jinak, proběhne předání a převzetí díla ve většině případů v místě podnikání, v sídle či v bydlišti zhotovitele a bude-li chtít, aby předání a převzetí proběhlo jinde, bude muset toto místo specifikovat ve smlouvě.
- c. Předání a převzetí díla je okamžikem tak důležitým, že by o něm měl být sepsán nějaký zápis. Většinou je sepisován předávací protokol, kde je dílo popsáno (jen zevrubně) a kde objednatel potvrdí zda dílo převzal či nikoliv a pokud ho převzal, tak uvede, zda k dílu má nějaké výhrady, má-li dle jeho názoru dílo nějaké vady apod. Zápis (předávací protokol) musí být sepsán

vždy, když o to požádá kterákoliv ze smluvních stran a obě strany jsou povinny tento zápis podepsat.

- d. Z dikce předchozího odstavce vyplývá, že jsou situace, kdy objednatel nebude povinen dílo převzít. Bude se jednat o případy, kdy dílo bude mít vady a nedodělky. Vzhledem k tomu, že česká právní úprava je ohledně této situace poměrně dosti skoupá, nelze než doporučit, aby případy, kdy objednatel je či není povinen dílo převzít, byly stanoveny ve smlouvě (například ustanovení o tom, že objednatel není povinen dílo převzít, má-li dílo takové vady, které neumožňují dílo řádně využívat apod.).
- e. Nestanoví-li smlouva jinak, je objednatel dílo povinen (na výzvu zhotovitele) převzít teprve v okamžiku, kdy je dílo dokončeno, a to dokončeno kompletně. Mají-li tedy smluvní strany zájem na tom, aby dílo bylo předáváno postupně, například po dokončení každé jednotlivé etapy, musí být tato skutečnost upravena ve smlouvě.
- f. Je-li na okamžik předání a převzetí díla vázána povinnost objednatele zaplatit zhotoviteli smluvní cenu nebo její část, je vhodné také upravit postup pro situace, kdy bude dílo předáno a převzato s určitými výhradami či není-li dílo nebo jeho část převzata vůbec.
- g. Na okamžik předání a převzetí díla váže české právo také další důležité skutečnosti. Okamžikem převzetí díla objednatelem na něj přechází vlastnické právo k dílu, pokud není zákonem či smlouvou stanoveno jinak. Okamžikem převzetí díla přechází na objednatele také nebezpečí škody na věci, pokud toto nebezpečí před tímto okamžikem stíhalo zhotovitele. Pokud je tedy zájmem smluvních stran upravit okamžik přechodu vlastnického práva či okamžik přechodu nebezpečí škody na věci na objednatele jinak, bude třeba tuto odlišnou úpravu zakomponovat do smlouvy.

19. Komunikace mezi smluvními stranami

- a. Toto ustanovení bývá do smluv zakomponováno proto, aby smluvní strany věděly, jaké osoby jsou oprávněny za tu kterou smluvní stranu v souvislosti s tou kterou konkrétní smlouvou komunikovat, neboť se velmi často bude jednat o osoby odlišné od statutárních orgánů obou smluvních stran, jejichž identifikace je uvedena v záhlaví smlouvy. Zároveň i tyto oprávněné osoby ví, že jsou za danou smlouvu a plnění s touto smlouvou související odpovědní.
- b. Pokud je za každou část smlouvy, respektive za každou dílčí část předmětu díla, odpovědná jiná osoba, je vhodné, aby v příslušném smluvním ustanovení byly identifikovány všechny tyto osoby.
- c. S ohledem na skutečnost, že v průběhu realizace díla může dojít k tomu, že se změjí personální obsazení na straně některé ze smluvních stran, je vhodné upravit také postup pro změnu oprávněných osob, přičemž tato změna bývá vázána pouze na písemné oznámení této skutečnosti druhé straně.

20. Záruka za plnění, odpovědnost za vady

- a. Toto smluvní ustanovení, které v drtivé většině případů bývá ve smlouvách o dílo velmi rozváděno, není pro plánování sociálních služeb ustanovením stěžejním. Jen velmi těžko bude objednatel prokazovat, že se na díle objevily nějaké vady apod., což znamená, že ustanovení o nějakou dobu trvající záruce za jakost a ustanovení související téměř postrádají smysl.

- b. Zhotovitel tedy musí garanci převzít jiným způsobem, a to tak, že se zaváže, že bude v průběhu plnění díla poskytovat svoje služby v rámci plnění svých závazků pro něj ze smlouvy vyplývajících s náležitou odbornou péčí apod.
- c. Také lze zhotovitele zavázat k tomu, aby své závazky plnil prostřednictvím zaměstnanců (či jiných osob), které mají k plnění předmětu díla potřebnou kvalifikaci a zkušenosti.
- d. Samozřejmostí pak je skutečnost, že zhotovitel odpovídá za takové vady díla, které jsou v rozporu s pokyny, které byly zhotoviteli uděleny objednatelem, dále za vady, které způsobují to, že dílo nemá vlastnosti, které si objednavatel ve smlouvě vymínil a tak podobně.

21. Odpovědnost za škodu

- a. Odpovědnost za škodu je ustanovením, které bývá do smluv zakomponováno tak trochu navíc, neboť ve většině případů zcela vychází ze zákonných ustanovení.
- b. Pokud však obsahuje smlouva ujednání odlišné od ustanovení zákona, jedná se o ustanovení velmi důležité. Toto ustanovení totiž například může povolit uplatnění náhrady škody i smluvní pokuty.
- c. Je třeba také zdůraznit skutečnost, že nárok na náhradu škody nelze ani dohodou smluvních stran předem vyloučit.
- d. Způsobená škoda se nahrazuje v penězích, jestliže však o to oprávněná strana požádá a je-li to možné a obvyklé, nahrazuje se škoda uvedením v předešlý stav.
- e. Co se týká rozsahu náhrady škody, nestanoví-li zákon jinak, nahrazuje se skutečná škoda a ušlý zisk. Naopak se nenahrazuje škoda, která převyšuje škodu, kterou v době vzniku závazkového vztahu povinná strana jako možný důsledek porušení své povinnosti předvídala nebo kterou bylo možno předvídat s přihlédnutím ke skutečnostem, jež v uvedené době povinná strana znala nebo měla znát při obvyklé péči.

22. Smluvní pokuta

- a. Závazek zaplatit smluvní pokutu může být založen jen písemnou dohodou smluvních stran pro případ porušení smluvní povinnosti a musí být určena výše smluvní pokuty nebo alespoň způsob jejího určení.
- b. Smluvní pokuta je zajišťovacím institutem, neboť spočívá v tom, že jedné nebo více smluvním stranám hrozí majetková sankce – působí tak preventivně a zároveň se jedná o možnost druhé smluvní strany zhojit si vzniklou škodu náhradním způsobem (tedy výtěžkem ze smluvní pokuty), aniž by musel složitě prokazovat, že povinné smluvní straně vznikl závazek z titulu odpovědnosti za škodu.
- c. Zaplacením smluvní pokuty nezaniká původní povinnost dlužníka plnit dle smlouvy.
- d. Smluvní pokuta v obchodním právu, respektive dle ustanovení Obchodního zákoníku, je institutem, který je velmi silný. Obchodní zákoník například stanoví (dispozitivně), že ani okolnosti vylučující odpovědnost nemají vliv na povinnost zaplatit smluvní pokutu.
- e. Smluvní pokuta by měla být přiměřená. Obchodní zákoník dokonce poskytuje soudu výjimečné právo zasáhnout do závazkového vztahu a ochránit povinnou smluvní stranu v případě nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty, a to tak, že soud může takovouto nepřiměřenou smluvní pokutu snížit, a to až do výše škody,

vzniklé do doby soudního rozhodnutí porušením smluvní pokutou zajištěné smluvní povinnosti.

- f. Není-li ve smlouvě stanoveno jinak, je smluvní pokuta splatná bez zbytečného odkladu poté, co věřitel požádal dlužníka o její zaplacení.
- g. Závěrem pojednání o smluvní pokutě je ještě vhodné zmínit se o jejím vztahu k náhradě škody. Smluvní pokutu lze požadovat i v případě, že porušením povinnosti, která je smluvní pokutou zajištěna, nevznikla žádná škoda, přičemž toto ustanovení je dispozitivní. Rovněž další ustanovení o smluvní pokutě je dispozitivní a týká se situace, kdy by věřitel byl oprávněn požadovat jak zaplacení smluvní pokuty, tak náhradu škody, přičemž toto ustanovení stanoví, že věřitel není oprávněn požadovat náhradu škody, pokud k ní došlo porušením povinnosti zajištěné smluvní pokutou. Lze však smluvit, že nárok na náhradu škody je možné požadovat vedle smluvní pokuty.

23. Ukončení smlouvy (či spíše ukončení smluvního vztahu)

- a. Smluvní vztah může být vždy za jakýchkoliv podmínek ukončen dohodou smluvních stran.
- b. Další možnou formou ukončení trvání smluvního vztahu je samozřejmě splněním smluvních povinností (závazek pak zaniká tzv. solucí).
- c. Smluvní strany jsou také oprávněny od smlouvy odstoupit, a to za zákonem stanovených podmínek. Lze dojednat také povinnost obou smluvních stran snažit se před odstoupením od smlouvy vyřešit celou záležitost jinak, například jednání o změně některých ustanovení smlouvy apod.

24. Převod práv a povinností

- a. Toto smluvní ustanovení bývá ve smlouvách obsaženo spíše výjimečně, nicméně s ohledem na složitost a dlouhodobost procesu plánování sociálních služeb, je vhodné toto ustanovení do smluv týkajících se plánování sociálních služeb zakomponovat.
- b. Je samozřejmé, že lze převést peněžité závazky, které vznikly ze smlouvy, a to klasickou smlouvou o postoupení pohledávky.
- c. Pro objednatele je vhodné, aby byla upravena jeho možnost převést svá práva a povinnosti z této smlouvy na třetí osobu, a to i bez souhlasu zhotovitele. Je to důležité z toho důvodu, že v rámci obce či kraje dojde například k dohodě několika obcí, že budou plánování sociálních služeb řešit společně, vytvoří za tímto účelem nějaké smluvní uskupení a toto uskupení by pak mělo mít možnost bez nějakých větších komplikací vstoupit na místo kontrahenta do smluvního vztahu, který byl založen jednou z obcí, jež je členem onoho nového smluvního uskupení.
- d. Zbylá ustanovení o převodu práv a povinností lze ponechat na zákonné úpravě, neboť tato je dle našeho názoru dostačující.

25. Závěrečná ustanovení

- a. Do ustanovení závěrečných jsou ve většině případů zakomponována ustanovení o účinnosti smlouvy, počtu vyhotovení smlouvy apod.
- b. Účinnost smlouvy bývá obvykle upravována tak, že se smlouva stává účinnou dnem jejího podpisu oběma smluvními stranami a není důvod toto upravovat jinak.
- c. Počet stejnopisů smlouvy bývá obvykle stanoven na jeden pro každou ze smluvních stran a dále potom, jsou-li nějaké další subjekty, pro které je obsah

smlouvy důležitý, vyhotovují se smluvní stejnopisy také pro tyto subjekty (katastrální úřad, obchodní rejstřík popřípadě ručitel apod.).

- d. V závěrečných smluvních ustanoveních by také měly být vyjmenovány všechny přílohy, které jsou součástí dané smlouvy, a to proto, aby smluvní strany měly jistotu o názvech a počtu takovýchto příloh. Pokud by se měly některé smluvní přílohy stát součástí až během doby realizace smlouvy, je potřeba upravit, kdy se tyto finalizované přílohy součástí předmětné smlouvy stanou.
- e. Dalším pravidelným ustanovením závěrečným je ustanovení o tom, že se smlouva mění a doplňuje jen na základě písemných dodatků k této smlouvě podepsaných oběma smluvními stranami.
- f. Dále je vhodné upravit také právní předpis, dle kterého se smlouva řídí, přičemž v našem případě to bude zákon č.513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění.
- g. Závěrečná ustanovení dále většinou obsahují proklamaci obou smluvních stran, že si smlouvu přečetly, že s jejím obsahem souhlasí, smlouvu podepisují prosty omylu a nikoli v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek a že na důkaz toho připojují své podpisy. Zde je třeba podotknout, že pohybuje-li se v režimu obchodního zákoníku, není rozhodné, zda smlouva byla uzavřena v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek, nicméně většina autorů smluv toto ustanovení ve smlouvě ponechává jako jakousi tradici.
- h. Dalším ustanovením, které bývá umístěno v závěru smlouvy je ustanovení salvatorní, tj. ustanovení o tom, že bude-li některé z ustanovení této Smlouvy shledáno k tomu příslušným orgánem neplatným nebo nevynutitelným, platnost a vynutitelnost ostatních ustanovení tím zůstane nedotčena. Práva a povinnosti účastníků upravená takovým ustanovením se řídí odpovídající úpravou obecně závazných právních předpisů České republiky. Toto ustanovení se do našich smluv dostalo vlivem anglosaského práva a o jeho účinnosti v našich právních podmínkách můžeme pochybovat, nicméně rozhodně ničemu nevadí.
- i. Do závěrečných ustanovení je pak také umísťováno ustanovení o volbě práva, pokud je jeden z účastníků smlouvy cizozemec a dále také ustanovení například o volbě místně příslušného soudu či ustanovení o tom, že spory ze smlouvy vzniklé budou rozhodovány nikoliv obecnými soudy, ale například rozhodcem či rozhodčím soudem (nejčastěji pak Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky) a pravidla pro jmenování rozhodců.

Vzor Smlouvy o poskytování služeb v rámci procesu plánování sociálních služeb

objednatel

IČ:
se sídlem

zastoupen:

dále jen „**Objednatel**“
na straně jedné

a

zhotovitel

IČ:
se sídlem
jednající,

dále jen „**Zhotovitel**“
na straně druhé

uzavírají tuto

SMLOUVU O POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB

**V RÁMCI PROCESU PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB
NA OBDOBÍ.....**

ve smyslu ust. § 269 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb. (obchodní zákoník) a právních předpisů
souvisejících

takto:

I. Účel smlouvy

Účelem této smlouvy je realizace veřejné zakázky „Poskytování služeb v procesu plánování sociálních služeb na období.....“, kterážto je zadávána Objednatel³.

II. Předmět smlouvy

- 1) Zhotovitel se touto smlouvou zavazuje řádně a včas poskytnout Objednateli služby specifikované v Příloze č. 1 této smlouvy (dále jen „Předmět plnění“) a Objednatel se za to zavazuje zaplatit sjednanou cenu dle této smlouvy.
- 2) Předmět plnění, resp. služby, se Zhotovitel zavazuje poskytovat dle pokynů a potřeb Objednatele ve lhůtách dle článku III. této smlouvy.

III. Doba plnění

- 1) Zhotovitel je povinen zabezpečit fyzické zahájení realizace Předmětu plnění v souladu s pokyny Objednatele tak, aby byly dodrženy lhůty stanovené Přílohou č. 2 této smlouvy.
- 2) Zhotovitel se zavazuje provést jednotlivé části Předmětu plnění ve lhůtách specifikovaných v Příloze č. 2 této smlouvy. Předmět plnění se zavazuje řádně ukončit v celém rozsahu do 2007.

IV. Cena a platební podmínky

- 1) Celková fakturovaná cena včetně DPH za Předmět plnění činí,- Kč (slovy: korun českých).
- 2) Ceny jednotlivých služeb, které Zhotovitel provede pro Objednatele v rámci plnění Předmětu plnění jsou specifikovány v Příloze č. 3 této smlouvy.
- 3) Cena za plnění Předmětu plnění Zhotovitelem bude Objednatel³ placena na základě faktur vystavených Zhotovitelem v souladu s ust. § 11 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- 4) Zhotovitel bude vystavovat odpovídající fakturu (souhrnnou fakturu) vždy po dokončení a předání příslušného dílčího plnění, jehož cena je v Příloze č. 3 stanovena, Objednateli.

³ Užití pojmu „veřejná zakázka“ je vhodné právě v případě, že objednatel³ je právě obec / město, a to i v případech, že se nejedná o veřejnou zakázku ve speciálním slova smyslu podle zákona č. 40/2004 Sb.

- 5) Splatnost faktury (souhrnné faktury) je vždy jeden měsíc od jejího doručení Objednateli.
- 6) V případě, že faktura (souhrnná faktura) nebude obsahovat správné údaje, je Objednatel oprávněn takovou fakturu vrátit Zhotoviteli s uvedením konkrétních nedostatků k doplnění údajů a odstranění případných nedostatků.
- 7) Celková výše rozpočtu navržená Zhotovitelem je závazná. Ke změnám mezi jednotlivými položkami rozpočtu může docházet pouze za předpokladu, že změnou rozpočtu nebude narušen charakter a cíle Předmětu plnění.

V. Subdodavatelé

- 1) V případě užití třetí osoby pro provádění Předmětu plnění, resp. jeho části, se Zhotovitel nemůže zprostit odpovědnosti za řádné provádění Předmětu plnění, tedy odpovídá, jako by Předmět plnění prováděl sám.
- 2) Pokud Zhotovitel získal zakázku na základě výběrového řízení v souladu se zákonem o veřejných zakázkách a poté se rozhodl, že realizací části díla, jejíž cena pravděpodobně přesáhne 2 000 000,- Kč, pověří subdodavatele, platí pro něj povinnost postupovat v souladu se zákonem o veřejných zakázkách.

VI. Práva a povinnosti smluvních stran

- 1) Zhotovitel je povinen provádět Předmět plnění řádně, včas, s náležitou péčí a dle pokynů a potřeb Objednatele.
- 2) Zhotovitel je povinen konzultovat alespoň jednou za kalendářní čtvrtletí s Objednatelem plnění cílů a postup při realizaci jednotlivých aktivit v rámci Předmětu plnění.
- 3) Zhotovitel je povinen Objednateli neprodleně oznámit veškeré významné skutečnosti, které by měly vliv na plnění smlouvy. Takovou skutečností je zejména změna majetkoprávního postavení spočívající např. ve vstupu do likvidace, prohlášení konkurzu apod.
- 4) Zhotovitel je povinen na žádost Objednatele bezodkladně písemně poskytnout jakékoliv informace související s realizací Předmětu plnění.
- 5) Zhotovitel je povinen vést účetnictví v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a dodržovat, aby příslušné doklady prokazující náklady související s Předmětem plnění splňovaly předepsané náležitosti účetního dokladu dle § 11 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, aby tyto doklady byly správné, úplné, průkazné, srozumitelné a aby byly průběžně písemně chronologicky vedeny způsobem zaručujícím jejich trvalost.

VII.
Předání a převzetí Předmětu plnění
Přechod práv na Objednatele

- 1) Jednotlivé části Předmětu plnění budou Objednatelem přebírány postupně, a to v souladu s harmonogramem termínů plnění, který tvoří přílohu č. 2 této smlouvy.
- 2) Objednatel je oprávněn nepřevzít Předmět plnění (popř. jeho část), nebude-li splňovat podmínky dle této smlouvy.
- 3) O předání a převzetí dílčích částí předmětu plnění, popř. celého Předmětu plnění bude sepsán protokol.
- 4) Nepřevezme-li Objednatel Předmět plnění nebo jeho část z důvodů uvedených v odst. 2 tohoto článku smlouvy, je oprávněn pozastavit úhradu faktur, jejichž lhůta splatnosti dosud neuplynula, a to až do doby řádného splnění Předmětu plnění, resp. jeho části.
- 5) Veškerá práva k provedenému (poskytnutému) Předmětu plnění, resp. jeho části, a to včetně vlastnického práva, přecházejí na Objednatele předáním a převzetím Předmětu plnění, ledaže by z povahy věci nebo dohody smluvních stran vyplývalo něco jiného.

VIII.
Komunikace mezi smluvními stranami

- 1) Komunikace mezi smluvními stranami bude probíhat prostřednictvím kontaktních osob, kterými jsou:
 - za Objednatele:
 - ve věcech uzavírání a změn této smlouvy –
 - v ostatních věcech –
 - za Zhotovitele:
 - ve věcech uzavírání a změn smlouvy –
 - v ostatních věcech –
- 2) Kterákoliv smluvní strana je oprávněna změnit osobu či osoby, s nimiž je za ni dle odst. 1) tohoto článku smlouvy komunikováno, a to písemným oznámením s uvedením nové kontaktní osoby doručeným druhé smluvní straně. Takováto změna je účinná okamžikem doručení druhé smluvní straně.

IX.
Záruka za plnění

Zhotovitel odpovídá za to, že plnění při provádění Předmětu plnění budou poskytována v nejvyšší dostupné kvalitě. Plnění budou poskytována s náležitou odbornou

péčí a prostřednictvím osob, které mají potřebnou kvalifikaci i zkušenosti k plnění svých úkolů.

X. Odpovědnost za škodu

Zhotovitel odpovídá za veškerou vzniklou škodu ve smyslu ust. § 373 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a to neomezeně.

XI. Smluvní pokuta

- 1) V případě prodlení Zhotovitele s provedením příslušné části Předmětu plnění v souladu s čl. III této smlouvy se Zhotovitel zavazuje zaplatit Objednateli smluvní pokutu ve výši 0,05% z ceny příslušné části Předmětu plnění za každý i započatý den prodlení.
- 2) Vznikem nároku na smluvní pokutu ani jejím zaplacením není dotčeno právo Objednatele na náhradu škody.

XII. Ukončení smlouvy

- 1) Tato smlouva bude ukončena na základě řádného ukončení Předmětu plnění a splněním všech s tím souvisejících povinností, zejména úhrady ceny plnění a případných majetkových sankcí. Ukončením Předmětu plnění se rozumí splnění všech povinností Zhotovitele včetně vypracování a předání závěrečné zprávy o Předmětu plnění a její akceptace Objednatelem.
- 2) Smluvní strany mohou od této smlouvy odstoupit ze zákonných důvodů při jejím podstatném nebo opakovaném porušení. Před odstoupením od smlouvy se však musí pokusit o dohodu na dalším pokračování této smlouvy, byť i za jiných podmínek, o čemž smluvní strany této smlouvy sepíší protokol.

XIII. Převod práv a povinností

- 1) Převod práv a povinností Objednatele na třetí osobu je přípustný jen s předchozím písemným souhlasem Zhotovitele. Zhotovitel smí souhlas odmítnout jen z důležitých důvodů.
- 2) Objednatel i Zhotovitel mohou postoupit třetí osobě peněžité závazky i bez souhlasu druhé strany.
- 3) Jiná práva a povinnosti nesmí Zhotovitel převádět na třetí osobu jinak než se souhlasem Objednatele.

XIV. Autorská práva

Zhotovitel, jako autor díla výše specifikovaného, poskytuje tímto objednateli výhradní licenci k tomuto dílu, a to bez povinnosti licenci využít. Licence je poskytována jako licence ke všem způsobům užití a v neomezeném rozsahu. Smluvní strany sjednaly, že odměna za poskytnutí licence je již obsažena ve smluvní ceně dle ustanovení čl. IV. odstavce 1. této smlouvy.

XV. Závěrečná ustanovení

1. Tato smlouva nabývá platnosti a vstupuje v účinnost dnem jejího podpisu oběma smluvními stranami.
2. Tato smlouva je vyhotovena ve dvou stejnopisech, pro každou smluvní stranu po jednom z nich.
3. Součástí této smlouvy jsou tyto její přílohy:
 - Příloha č. 1 – Specifikace Předmětu plnění
 - Příloha č. 2 – Termíny plnění dílčích částí Předmětu plnění
 - Příloha č. 3 – Ceny jednotlivých dílčích částí Předmětu plnění
4. Tuto smlouvu lze měnit a doplňovat jen prostřednictvím dodatků podepsaných oběma smluvními stranami.
5. Práva a povinnosti touto smlouvou výslovně neupravená se řídí zákonem č. 513/1991 Sb. (obchodní zákoník) a právními předpisy souvisejícími.
6. Smluvní strany prohlašují, že si tuto smlouvu přečetly, že vyjadřuje obsah jejich vůle, na důkaz čehož připojují podpisy svých oprávněných zástupců.

V dne

V dne

Za Objednatele :

Za Zhotovitele:

.....
objednatel
jedn.

.....
zhotovitel
jedn.